

Poznań, 14.12.2018r.

*Raport z funkcjonowania systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia
w roku akademickim 2017/2018*

*Sprawozdanie przygotowano w oparciu o raporty Kierunkowych Zespołów ds. Jakości
Kształcenia (KZdsJK) Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii.*

INFORMACJE OGÓLNE

Raport z funkcjonowania systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2017/2018 został przygotowany na podstawie rocznych sprawozdań opracowanych przez Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (KZdsJK) działające na Wydziale Rolnictwa i Bioinżynierii, wg wzoru, zaproponowanego przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia. Wzór ten został przekazany przewodniczącym KZdsJK pismem Prorektora ds. Studiów UPP nr DSSS– 521-8/2017 z dnia 24 października 2017 r.

Rok akademicki 2017/2018 był drugim, w którym obowiązywała zmiana procedury hospitacji zajęć dydaktycznych oraz zmiana wzoru sylabusu.

Nową procedurę hospitacji, zachowując jej dotychczasowy numer (P.156_UKdsJK) wprowadzono zarządzeniem nr 102/2017 Rektora UPP z dnia 25 września 2017 r., natomiast zmieniony wzór sylabusu zarządzeniem nr 101/2017 Rektora UPP z dnia 25 września 2017 r.

OCENA PROGRAMU KSZTAŁCENIA

Ocena programu kształcenia dokonana przez Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia obejmowała działania związane z modyfikacją programów stosownie do procedury P.163 oraz ocenę programu kształcenia łącznie z weryfikacją sylabusów (procedura P.161).

W raportach niektórych zespołów kierunkowych (Biotechnologia, Ekoenergetyka, Inżynieria rolnicza) zwrócono uwagę, na fakt iż przyjęta przez Władze WRiB zasada, że od roku akademickiego 2017/2018 ostatni semestr (na obu stopniach) jest realizowany w skróconym trybie (stosownie do zarządzenia nr 42/2017 Rektora UPP) pozytywnie wpłynęła na problem nadmiernego obciążenia studentów zajęciami dydaktycznymi w ostatnim semestrze studiów pierwszego i drugiego stopnia, co ułatwiło przygotowanie pracy dyplomowej.

Na tych kierunkach studiów, na których przeprowadzono ocenę sylabusów, stwierdza się braki i błędy wymagające interwencji. Wymienia się tu m.in.:

- a) brak sylabusów w WD (ok. 35%),
- b) brak oznaczeń, na którym semestrze prowadzony jest przedmiot,
- c) brak wypisanych efektów kształcenia lub wpisane nieaktualne kody,
- d) brak lub błędy w liczbie przypisanych punktów ETCS dla przedmiotu,
- e) liczba godzin nie jest zgodna z programem studiów oraz brak liczby godzin pracy własnej studenta,
- f) brak określenia formy zaliczenia przedmiotu, tj. udziału w ogólnej ocenie przedmiotu części obejmującej ocenę z ćwiczeń.

Działania podejmowane przez KZdsJK na rzecz doskonalenia programów kształcenia, przedstawione w raportach, są uzasadnione i wynikają z racjonalnych przesłanek, wśród których wymienia się lepszą organizację procesu dydaktycznego, spełnienie postulatów studentów.

OCENA PROCESU KSZTAŁCENIA

1. Wyniki analizy ankiet studenckich

W roku akademickim 2017/18 proces kształcenia był oceniany przez studentów wg procedury P.166, wprowadzonej zarządzeniem nr 71/2016 Rektora UPP, na podstawie ujednoliconej „Ankiety oceny zajęć dydaktycznych”.

Według raportów KZdsJK, frekwencja studentów oceniających zajęcia była bardzo zróżnicowana na poszczególnych kierunkach studiów. Największy procent zwrotu ankiet stwierdzono na kierunkach Ochrona środowiska (50,0%), Inżynieria rolnicza (47,7%), Biotechnologia (40,8%), Najmniejszy (<30%) odnotowano na studiach obu stopni na kierunkach Ekoenergetyka (29,9%), Rolnictwo, (28,6%), Informatyka i agroinżynieria (26,7%). W ankietach nt. zajęć, które otrzymują powtarzające się negatywne oceny, spotyka się uwagi, których przykładem mogą być następujące cytaty:

- „nierealizowanie zgodnie z planem zajęć dydaktycznych i nieodrabianie ich w innym terminie”,
- „niewykorzystywanie pełnego czasu przewidzianego na zajęcia wykładowe lub ćwiczeniowe”,
- „nieprzygotowanie prowadzących do zajęć (głównie ćwiczeń)”,
- „zbyt szybkie prowadzenie wykładów”,

- „realizowanie tematów niezgodnych z sylabusem”,
- „powtarzające się treści kształcenia”.

Wszystkie uwagi dotyczące ocenianych zajęć zostały przekazane przez Dziekana Kierownikom Jednostek WRiB, z których pochodzili prowadzący zajęcia z prośbą o ustosunkowanie się. Zalecono także przeprowadzenie rozmów z osobami wobec których sformułowano powtarzające się negatywne uwagi.

2. Wyniki hospitacji

W roku akademickim 2017/18 procedurę hospitacji zajęć dydaktycznych realizowano wg procedury P.156_UKdsJK.

We wszystkich raportach KZdsJK, działających na WRiB podkreśla się wysoki poziom zajęć i dobre przygotowanie prowadzących. Zróżnicowany jest jednak na Wydziale udział liczby hospitacji wykonanych w stosunku do ogólnej liczby hospitacji zaplanowanych. Nieliczne uwagi wymieniane we wnioskach pohospitacyjnych były następujące (cytaty):

- a) „zajęcia wymagają mobilizacji studentów do większej aktywizacji,”
- b) „należałoby zwiększać aktywności studentów na ćwiczeniach, poprzez wprowadzanie aktywnych form prowadzenia ćwiczeń z pracą własną studentów,”
- c) „powtarzające się i nie dopasowane dla kierunku treści nauczania,”

W szczegółowych raportach KZdsJK kierunków Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii nie wspomina się o przeprowadzonych hospitacjach interwencyjnych.

3. Wyniki analizy ankiet absolwenta bezpośrednio po ukończeniu studiów

Ankietowanie absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia jest prowadzone po egzaminie dyplomowym, zgodnie z procedurą P.153 poprzez wypełnienie ankiet stanowiących dokument procedury.

W roku akademickim 2017/18 liczebność ankietowanych absolwentów poszczególnych kierunków studiów wynosiła 44,8% - Biotechnologia, 70,6% - Ochrona środowiska, 75,0% - Ekoenergetyka, 66,7% - Informatyka i agroinżynieria, 45,1% - Inżynieria rolnicza oraz 73,1% - Rolnictwo.

Do powtarzających się kwestii ocenianych na „nie” i „zdecydowanie nie” należą:

- a) dostęp do sal komputerowych,
- b) dostęp i funkcjonowanie strony internetowej Uczelni,

- c) możliwość realnego wpływu na dydaktykę i zarządzanie Uczelnią poprzez członków Samorządu studenckiego,
- d) możliwość korzystania z uczelnianego systemu pomocy w planowaniu kariery i wejścia na rynek,
- e) poziom nauczania języka obcego,
- f) powtarzające się treści nauczania,

Zebrane wyniki ankiet wskazują na występowanie identycznych, negatywnych opinii absolwentów dotyczących oceny programu studiów i warunków studiowania jakie odnotowano w ubiegłym roku akademickim.

Powtarzająca się co roku w ankietach absolwentów opinia o dublowaniu treści nauczania jest, w opinii zespołów dokonujących analizy ankiet, ponownie częstsza u absolwentów studiów drugiego stopnia.

W raportach wskazuje się także na działania będące odpowiedzią na uwagi absolwentów zawartych w części ankiety „pytania otwarte”, gdzie ankietowani wskazywali przedmioty najbardziej przydatne z punktu widzenia ich pracy zawodowej oraz te przedmioty, których treści programowe należałoby udoskonalić i bardziej dostosować do rynku pracy. W raportach wskazano, że uwagi te będą wykorzystane przy modyfikacji programów kształcenia.

4. Raport z realizacji praktyk zawodowych

Organizacja praktyk studenckich w Uczelni jest uporządkowana procedurą P.164, dostępną na stronie internetowej zawierającą niezbędną dokumentację, tj. wzory umów, regulaminy, terminarze i inne.

W raportach KZdsJK, w części dotyczącej realizacji praktyk zawodowych na poszczególnych kierunkach studiów podano liczbę miejsc praktyk organizowanych przez Wydział w relacji do liczby miejsc praktyk zgłoszonych przez studentów. Liczby te wskazują, że na większości kierunków studiów miejsca odbywania praktyki są wyszukiwane i zgłaszane przez studentów (np.: Ekoenergetyka, Informatyka i agroinżynieria, Inżynieria rolnicza i Rolnictwo). Do wyjątków należy Biotechnologia i Ochrona środowiska, gdzie w 100% miejsca odbywania praktyki proponowany jest przez Wydział. Drugą ważną informacją w części raportu dotyczącej praktyk jest liczba studentów, którzy nie zaliczyli praktyki w terminie wyznaczonym planem studiów. Na większości kierunków studiów są to pojedyncze osoby i nie jest to niepokojące. Niepokoi natomiast sytuacja na kierunku Ekoenergetyka, gdzie studenci z niezaliczoną praktyką stanowią duży odsetek (33,0%)

całości studiujących. W raportach wskazano kierunki działań naprawczych, m.in. poszukiwanie nowych placówek przyjmujących studentów na praktykę, organizowanie spotkań informacyjnych dla studentów pierwszych lat studiów, itp. Należy dodać, że liczba osób, które nie zaliczyły praktyki we wskazanym terminie może się zmniejszyć, gdyż często studenci z opóźnieniem opracowują i przedstawiają koordynatorom dzienniki praktyk. Ponadto, na kierunku Ekoenergetyka zaproponowano uelastycznienie terminu odbywania praktyk i możliwość ich odrabiania przez cały okres studiów, niezależnie od obecnego przyporządkowania formalnego.

OCENA PROCESU DYPLOMOWANIA

Proces dyplomowania jest szczegółowo opisany procedurą P.160, która zawiera odpowiednią dokumentację w postaci terminarza dyplomowania, karty pracy dyplomowej, wniosku o zmianę promotora/tematu pracy dyplomowej oraz arkusza oceny pracy dyplomowej.

W raportach za rok akademicki 2017/18 opracowanych przez KZdsJK przedstawiono liczbę studentów, którzy złożyli karty pracy dyplomowej oraz liczby studentów zdających egzamin dyplomowy w ustalonym terminie, liczbę wniosków o pierwsze przedłużenie terminu złożenia pracy, a także liczbę niezdanych egzaminów dyplomowych w pierwszym terminie. W porównaniu do ubiegłych lat, odnotowano znaczny wzrost liczby studentów wnioskujących o przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej.

Na wielu kierunkach studiów (Biotechnologia, Informatyka i agroinżynieria, Rolnictwo) liczba ta nie jest niepokojąca, gdyż nie przekracza 10% studentów, którzy złożyli karty pracy dyplomowej, co może wynikać z przypadków losowych. Natomiast, należy zwrócić uwagę na przyczyny zwiększonej liczby składanych wniosków o przedłużenia na kierunkach Ekoenergetyka.

W odniesieniu do prac dyplomowych, na wszystkich kierunkach studiów zastosowano procedurę weryfikacji oryginalności i samodzielności przygotowania prac dyplomowych w celu zapobiegania i wykrywania plagiatów (P.158). Weryfikacji poddano 10% prac na każdym kierunku WRiB. Stwierdzono bardzo małą liczbę prac, dla których system wskazał nieprawidłowości, które wyjaśniono i skorygowano po skierowaniu pracy do promotora.

MONITOROWANIE LOSÓW ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW

W roku akademickim 2017/18 po raz drugi zastosowano procedurę monitorowania losów zawodowych absolwentów po 3 latach od ukończenia studiów (P.165).

W raportach KZdsJK WRiB przedstawiono wyniki analiz losów absolwentów rocznika 2015 podając, że odsetek absolwentów deklarujących zatrudnienie zgodne z ukończonym kierunkiem (w stopniu dużym i bardzo dużym) po poszczególnych kierunkach wynosi:

- a) Biotechnologia – 53,8%,
- b) Ekoenergetyka – 53,8%,
- c) Informatyka i agroinżynieria – 100%,
- d) Inżynieria rolnicza – 25,0%,
- e) Ochrona środowiska – 44,0%,
- f) Rolnictwo – 55,5%.

Dodatkowo ponad 50% ankietowanych, niezależnie od ukończonego kierunku, wskazywało na kontynuowanie nauki na studiach podyplomowych i kursach dokształcających.

Do najważniejszych umiejętności nabytych na studiach, przydatnych w wykonywanej pracy zawodowej zaliczono:

- a) umiejętności samodzielnego uczenia się i organizowania czasu pracy,
- b) umiejętność łatwego nawiązywania kontaktów z ludźmi,
- c) zespołowe rozwiązywanie problemów i zadań,
- d) posługiwanie się specjalistycznymi programami komputerowymi,
- e) znajomość języka obcego.

W porównaniu z poprzednimi latami stosowania procedury, odnotowano większy odsetek ankiet wypełnionych przez absolwentów. Wnioski wynikające z ankiet monitorowania losów zawodowych absolwentów są, zdaniem KZdsJK, cennym materiałem zawierającym wskazówki do ulepszania programów studiów lub przygotowania oferty studiów podyplomowych i kursów dokształcających.

WNIOSKI KOŃCOWE

Uczelniany system zapewnienia i doskonalenia jakości procesu kształcenia w kolejnym roku funkcjonowania wpłynął pozytywnie na kilka obszarów realizowanego na Wydziale Rolnictwa i Bioinżynierii procesu dydaktycznego, co nie oznacza jednak zaniechania konieczności jego ciągłego rozwijania i doskonalenia.

Zauważa się, m. in. przez realizowane hospitacje oraz ankietyzację wyraźną poprawę jakości prowadzonych zajęć i wzrost poczucia odpowiedzialności kadry akademickiej

Wydziału za poziom i jakość realizowanego procesu dydaktycznego. Pozytywnie oceniana przez studentów jest również infrastruktura Wydziału, wyposażenie laboratoriów i sal dydaktycznych.

Szczególnego zainteresowania wymaga sprawa zwiększania skuteczności procesu dyplomowania i związana z nią liczba wniosków o przedłużenie terminu złożenia pracy, oraz realizacji i terminowego zaliczania praktyk zawodowych.

Aktualna jest również potrzeba zwiększenia zaangażowania studentów w ocenę zajęć dydaktycznych, co jak wynika z raportów KZdsJK jest najbardziej miarodajnym czynnikiem oceny poziomu procesu dydaktycznego.